Opiekun medyczny dla osoby niepełnosprawnej intelektualnie

Kategoria: Sejm, Senat i Prezydent
Opublikowano: piątek, 27, maj 2016 00:00
Katarzyna Liszka-Michałka
Odsłony: 2063

Do Sejmu trafił projekt nowelizacji ustawy Kodeks cywilny, Kodeks rodzinny i opiekuńczy i Kodeks postepowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw. Projektowana ustawa powstała na skutek negatywnej oceny przepisów prawa cywilnego chroniących osoby niepełnosprawne intelektualnie.

Celem niniejszej ustawy jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym intelektualnie należnej im ochrony, w sposób który nie narusza przyrodzonej im godności oraz gwarantuje jak najpełniejsze wyrażanie przez nie ich własnej woli.

Obecnie obowiązujący w Polsce system ochrony osób niepełnosprawnych intelektualnie oparty jest na instytucji ubezwłasnowolnienia.

Powyższe rozwiązania nadmiernie ingerują w prawa osób niepełnosprawnych intelektualnie oraz prowadzą do ich stygmatyzacji. W konsekwencji budzą uzasadnione wątpliwości co do ich konstytucyjności [art. 31 ust. 3. Konstytucji] oraz zgodności z ratyfikowanymi przez Rzeczpospolitą Polską umowami międzynarodowymi o prawach osób niepełnosprawnych.

Rozwiązania zaproponowane w przedłożonej ustawie zostały oparte na założeniach opracowanych przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego oraz postulatach środowisk i organizacji społecznych zaangażowanych w opiekę nad osobami niepełnosprawnymi intelektualnie, które od blisko 10 latpodnoszą konieczność wprowadzenia zmian w istniejącym stanie prawnym.

W wyniku tych uwag w nowelizacji odstąpiono od używania stosowanych w innych ustawach, określeń „niedorozwój umysłowy" oraz „upośledzenie umysłowe", a zamiast nich posłużono się pojęciem „niepełnosprawność intelektualna". Pojęcia „niedorozwój umysłowy" oraz „upośledzenie umysłowe" uznawane są bowiem za określania pejoratywne.

Regulacja oparta jest na założeniu pełnej zdolności do czynności prawnych każdej osoby dorosłej. Ograniczenie możliwości korzystania z tej zdolności stanowi wyjątek ustalany w sposób indywidualny, z uwzględnieniem sytuacji konkretnej osoby.

Opiekun prawny

Ochrona osoby niepełnosprawnej intelektualnie udzielana będzie poprzez ustanowienie opiekuna prawnego. Kompetencje opiekuna prawnego określane będą w sposób enumeratywny i proporcjonalny do potrzeb wynikających ze stanu psychicznego tej osoby, przy założeniu, że rozstrzygnięcie ograniczające jej zdolność do czynności prawnych stanowi środek ostateczny, stosowany tylko wówczas, gdy środki mniej ingerujące w autonomię woli nie byłyby wystarczające do ochrony jej interesów.

Projekt zakłada, że w przypadku osób ubezwłasnowolnionych mogą one wystąpić o uchylenie ubezwłasnowolnienia i zastąpić go opieką sprawowaną przez opiekuna prawnego.

Ustanowienie opiekuna i określenie jego wpływu na dokonywanie przez podopiecznego czynności prawnych następować będzie w jednym orzeczeniu.

Projekt wskazuje jedynie dwie formy opieki:

b) opieka z reprezentacją - pozostawiająca osobie korzystającej z ochrony zdolność do czynności

Phoca PDF

prawnych, a jednocześnie nadająca opiekunowi upoważnienie do reprezentowania podopiecznego w oznaczonym zakresie,

c) opieka z kompetencją do współdecydowania, polegająca na zastrzeżeniu zgody lub potwierdzenia opiekuna dla ważności oznaczonych rodzajów czynności prawnych osoby korzystającej z ochrony,

Decyzja o wyborze jednej lub obu tych form (dla różnych zakresów czynności prawnych) należy do sądu.

Z przyjętej w nowelizacji zasady domniemania pełnej zdolności do czynności prawnych osoby dorosłej wynika, że jeżeli osoba korzystająca z ochrony dokona czynności prawnej w zakresie, w którym sąd opiekuńczy nie ingerował w jej kompetencje do dokonywania czynności prawnych, czynności ta jest ważna, o ile nie zachodziła przy jej dokonywaniu wada oświadczenia woli.

Poza jednym wyjątkiem, nowelizacja zakłada powierzenie całości postępowań dotyczących ochrony dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie wyspecjalizowanym jednostkom w sądach rejonowych (sądom rodzinnym i opiekuńczym).

Opiekun medyczny

Ustawa reguluje szczegółowo szczególny rodzaj sprawowania opieki – opiekuna medycznego.

Potrzeba wyodrębnienia tej instytucji wynika z odmiennego rodzaju oświadczeń składanych przez opiekuna medycznego.

Długie terminy oczekiwania na wykonanie niektórych usług medycznych powodują, że brak możliwości uzyskania zgody sądu przed wyznaczonym terminem może negatywnie wpłynąć na zdrowie osoby niepełnosprawnej intelektualnie.

Obawy z tym związane wielokrotnie prowadziły rodziny osób niepełnosprawnych intelektualnie do składania wniosków o ubezwłasnowolnienie.

Z tych tez względów nowelizacji przewiduje dokonanie zmian w ustawie o zawodach lekarza i lekarza dentysty oraz ustawie o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.

Phoca PDF